

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 09.05.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/1763

Saksbehandler:
Johan Danielsen

Avgjørelse i klagesak - klage over tillatelse til utsetting av japanlerk i Lyngdal kommune

Miljødirektoratet opphever Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder vedtak av 30.06.2016 om å gi Trygve Haugeland tillatelse til utsetting av japanlerk i Lyngdal kommune. Vedtaket er begrunnet med at det introduseres en ny utenlandsk art i et landskapsrom med betydelige naturverdier (naturrestat m.m.). Klager gis medhold.

Vi viser til klage fra Naturvernforbundet, SABIMA og WWF på Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders vedtak av 30.06.2016. Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet fra Fylkesmannen i brev av 03.11.2016.

Sakens bakgrunn

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder ga i vedtak av 30.06.2016 Trygve Haugeland tillatelse til utsetting av 1800 planter av japanlerk (*Larix kaempferi*) til skogproduksjon på 9 dekar skogsmark på gnr./bnr. 139/1 i Lyngdal kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7.

Vedtaket ble påklagd av Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) den 05.08.2016. Fylkesmannen opprettholdt sitt vedtak, og oversendte klagesaken til endelig avgjørelse hos Miljødirektoratet.

Klagers anførsler

Følgende grunnlag for klage anføres:

- Manglende vurdering i fylkesmannens vedtak om stedegne treslag kan være et alternativ.
- Manglende kunnskap om eksisterende utbredelse av japanlerk i Vest-Agder.
- Risiko for spredning av japanlerk til Grønhaugen naturrestat (265 meter fra omsøkt område).
- Klager mener at vilkår om kontroll av spredning hvert 4. år og etter hogst er urealistisk og lite gjennomførbart.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannens vurderinger av klagen:

- På det omsøkte arealet sto det tidligere furu av dårlig kvalitet grunnet høy bonitet. Alternativt stedegent treslag på høybonitetsmark er gran. Søker ønsker ikke å plante gran, fylkesmannen ser at dette burde vært vurdert.

- b) Manglende registrering av japanlerk i artskart for Vest-Agder skyldes like trolig manglende registrering som økt utsetting, jf. en økning i antall observasjoner på nasjonalt nivå fra 10 til 216.
- c) Fylkesmannen holder fast ved den dokumenterte spredningsavstanden angitt for japanlerk slik den er angitt i DN-utredning 8-2012 på 80 meter og forholder seg derfor ikke til klagers opplysninger om spredning over 200 meter i Averøy.
- d) Fylkesmannen mener at vilkåret om kontroll av spredning er overkommelig å gjennomføre.

På bakgrunn av dette opprettholder sitt vedtak av 30.06.2016 og oversendte klagen til Miljødirektoratet i brev av 31.10.2016.

Lovgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål (forskriften) er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. I henhold til § 5 kreves det tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Vurderingen av tillatelse til utsetting, skal avveie hensyn til eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 7 første ledd og andre viktige samfunnsinteresser, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 14. Prinsippene i naturmangfoldloven nml. § 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. nml. § 7.

Kunnskap om japanlerk

Fra Artsdatabankens risikovurdering har vi hentet følgende kunnskap: Den er lyskrevende og har lokalt spredt seg på åpne arealer i nærheten av eksisterende bestand, men det er usikkert hvor mye av dette som bidrar til rekruttering av voksne trær da den er utsatt for viltskader og snøbrekk. Japanlerk er resistent mot lerkrekft (Børset 1985). Den etablerer seg i liten grad i sluttet skog, slipper mye lys ned til feltsjiktet, har begrenset spredning og representerer neppe noen økologisk risiko.

I DN-utredning 8-2012 beskrives det at grensen for kortdistansespredning (Nygaard m. fl. 1999) funnet til å være 80 meter med en maksimalobservert foryngelse på inntil 2100 ungplanter pr. dekar. I samme rapport estimeres spredningsdistanser på opptil 2422 meter ved vindhastighet 10 m/s og 4844 meter ved 20 m/s.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet legger vekt på følgende:

- Utplantingsområdet ligger i et landskapsrom med flere viktige naturverdier innenfor relativt kort avstand:
 - Grønhaugen naturreservat 265 meter.
 - Skoland naturreservat 765 meter.
 - Kvellandsfossen naturreservat 1800 meter.
 - Østre Skolandsvatnet, rik edellauvskog, viktig naturtype, 200 meter.
 - Storåsen Skoland, rik edellauvskog, svært viktig naturtype, 510 meter.
 - Åsan, hagemark, lokalt viktig naturtype, 0 meter.
 - Åsan nord, beiteskog, lokalt viktig naturtype, 150 meter.
 - Haugeland, store gamle trær, lokalt viktig naturtype, 225 meter.
 - Grønehaugen, store gamle trær, lokalt viktig naturtype 500 meter.
 - Ask, sårbar rødlisteart, 100 meter
 - Barlind, sårbar rødlisteart, 490 og 600 meter,
 - MIS-figurene: rikkbarkstrær 280 meter, hule lauvtrær 420 meter, eldre lauvsuksesjon 700 meter.
- Det er ikke dokumentert at det er plantet bestand av japanlerk i eller nær området tidligere (kun en dokumentert forekomst i Vest-Agder fylke).
- Det er ikke synliggjort at japanlerk har økonomiske fordeler framfor gran- eller lauvskog.
- Området omkring utplantingsområdet er preget av mange små eiendommer som vil komplisere kontroll av spredning.

Det er ikke dokumentert naturverdier i selve utsettingsområdet, men en lokalt viktig naturtype grenser mot utsettingsområdet. Nærheten til et naturreservat sammen med et stor antall viktige naturverdier i områdene omkring, taler mot utsetting av et utenlandsk treslag som ikke ser ut til å være etablert i området. Vår vurdering knyttet nml. § 9 (føre var prinsippet) er at det ikke er ønskelig å ta i bruk nye utenlandske arter i områder med store naturverdier til produksjon av et fremmed treslag. En kompleks eiendomsstruktur i området (det søkes om tillatelse for utsetting på gnr./bnr. 139/1, i Gårdskart ser det ut til at arealet ligger på gnr./bnr. 139/6) tilsier at effektiv bekjemping av spredning er komplisert. Miljødirektoratet finner ikke at planting av japanlerk framfor f.eks. norsk gran vil gi vesentlig større samfunnsmessige fordeler, noe også fylkesmannen ved fylkesskogmester er inne på. Vår vurdering er derfor at tiltakets positive samfunnsmessige effekter ikke oppveier faren for negativ påvirkning på viktige naturverdier, jf. nml. § 14. Miljødirektoratet kommer derfor til at det i dette tilfellet ikke er riktig å tillate utsetting av et nytt utenlandsk treslag i et landskapsrom med mange viktige naturkvaliteter.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agders vedtak av 30.06.2016, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Trygve Haugeland får ikke tillatelse til utsetting av japanlerk (*Larix kaempferi*) til skogproduksjon på 8 dekar skogsmark på gnr./bnr. 139/1 i Lyngdal kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7.

Miljødirektoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Trygve Haugeland

Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Haugelandsvegen 104	4580	LYNGDAL